

Βρυξέλλες, 8 Ιουνίου 2020
(OR. en)

8427/20

ECOFIN 427
UEM 192
SOC 354
EMPL 273
COMPET 228
ENV 295
EDUC 214
RECH 194
ENER 166
JAI 426
FSTR 84
REGIO 115
GENDER 64
ANTIDISCRIM 57

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: ST 8180/20 - COM(2020) 508 final

Θέμα: Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ελλάδας για το 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Ελλάδας για το 2020

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως αναθεωρήθηκε και συμφωνήθηκε από διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου με βάση την πρόταση της Επιτροπής COM(2020) 508 final.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων της Ελλάδας του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το Πρόγραμμα Σταθερότητας της Ελλάδας του 2020

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών², και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

¹ ΕΕ L 209, της 2.8.1997, σ. 1.

² ΕΕ L 306, της 23.11.2011, σ. 25.

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020 για το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στην εν λόγω στρατηγική ελήφθη δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπειριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ.
- (2) Η έκθεση χώρας του 2020 για την Ελλάδα δημοσιεύτηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Στην έκθεση αξιολογήθηκαν η πρόοδος της Ελλάδας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019³ («ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019») καθώς και η πρόοδος της Ελλάδας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπειριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν επίσης στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Από την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα εμφανίζει υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, οι ανισορροπίες που εντοπίστηκαν αφορούν το υψηλό δημόσιο χρέος, το μεγάλο απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων στους ισολογισμούς των τραπεζών και τον εξωτερικό τομέα, σε ένα πλαίσιο χαμηλής ακόμη δυναμικής ανάπτυξης και υψηλής ανεργίας.
- (3) Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε επισήμως παγκόσμια πανδημία την έξαρση της νόσου COVID-19. Η πανδημία συνιστά σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας για τους πολίτες, τις κοινωνίες και τις οικονομίες. Ασκει έντονη πίεση στα εθνικά συστήματα υγείας, διαταράσσει τις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες, προκαλεί αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές, σοκ στην καταναλωτική ζήτηση και αρνητικές επιπτώσεις σε διάφορους τομείς. Απειλεί τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα των πολιτών καθώς και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων. Η πανδημία προκάλεσε μεγάλο οικονομικό σοκ, το οποίο έχει συνεπιφέρει σοβαρές επιπτώσεις στην Ένωση. Στις 13 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία ζητούσε συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην κρίση, με τη συμμετοχή όλων των φορέων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.

³ ΕΕ C 301, της 5.9.2019, σ. 42.

- (4) Αρκετά κράτη μέλη έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή έχουν λάβει μέτρα έκτακτης ανάγκης. Τυχόν μέτρα έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να είναι αυστηρά αναλογικά, αναγκαία, περιορισμένα χρονικά και σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Θα πρέπει να υπόκεινται σε δημοκρατικό έλεγχο και σε έλεγχο από ανεξάρτητη δικαστική αρχή.
- (5) Στις 20 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η γενική ρήτρα διαφυγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, στο άρθρο 6 παράγραφος 3, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου και στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου⁴, διευκολύνει το συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε περιόδους σοβαρής οικονομικής κάμψης. Στην ανακοίνωσή της της 20ής Μαρτίου 2020, η Επιτροπή θεώρησε ότι, δεδομένης της αναμενόμενης σοβαρής οικονομικής κάμψης λόγω της πανδημίας COVID-19, οι συνθήκες επέτρεπαν την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής και ζήτησε από το Συμβούλιο να επικυρώσει το εν λόγω συμπέρασμα. Στις 23 Μαρτίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών συμμερίστηκαν την εκτίμηση της Επιτροπής και συμφώνησαν ότι η σοβαρή κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας απαιτεί αποφασιστική, φιλόδοξη και συντονισμένη αντίδραση. Η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, εφόσον δεν τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Σε ό,τι αφορά το διορθωτικό σκέλος, το Συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, να εγκρίνει αναθεωρημένη δημοσιονομική πορεία. Η γενική ρήτρα διαφυγής δεν αναστέλλει τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αποκλίνουν από τις δημοσιονομικές υποχρεώσεις που θα ίσχυαν κανονικά, ενώ δίνει παράλληλα στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για το συντονισμό των πολιτικών στο πλαίσιο του Συμφώνου.

⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 209, της 2.8.1997, σ. 6).

- (6) Απαιτείται συνεχής δράση για τον περιορισμό και τον έλεγχο της εξάπλωσης της πανδημίας COVID-19, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εθνικών συστημάτων υγείας, το μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας μέσω μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας με σκοπό την επανέναρξη της οικονομικής δραστηριότητας. Η Ένωση θα πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τα διάφορα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της για να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών σε αυτούς τους τομείς. Παράλληλα, τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να συνεργαστούν για να προετοιμάσουν τα αναγκαία μέτρα για την επάνοδο των κοινωνιών και των οικονομιών μας στην ομαλότητα και στη βιώσιμη ανάπτυξη, με την ενσωμάτωση, μεταξύ άλλων, της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού, καθώς και για να αντλήσουν διδάγματα από την κρίση.
- (7) Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 ανέδειξε την ευελιξία που παρέχει η εσωτερική αγορά για την προσαρμογή σε έκτακτες καταστάσεις. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η ταχεία και ομαλή μετάβαση στη φάση ανάκαμψης και η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών και εργαζομένων, τα έκτακτα μέτρα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς θα πρέπει να καταργηθούν μόλις παύσουν να είναι πλέον απαραίτητα. Η τρέχουσα κρίση κατέδειξε την ανάγκη για σχέδια ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας. Βελτιωμένες στρατηγικές προμηθειών, διαφοροποιημένες αλυσίδες εφοδιασμού και στρατηγικά αποθέματα βασικών προμηθειών συγκαταλέγονται στα κύρια στοιχεία για την ανάπτυξη ευρύτερων σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων.

- (8) Ο ενωσιακός νομοθέτης έχει ήδη τροποποιήσει τα σχετικά νομοθετικά πλαίσια μέσω των κανονισμών (ΕΕ) 2020/460⁵ και (ΕΕ) 2020/558⁶ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για να δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να κινητοποιήσουν όλους τους αχρησιμοποίητους πόρους από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις εξαιρετικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Οι τροποποιήσεις αυτές θα παράσχουν πρόσθετη ευελιξία καθώς και απλουστευμένες και εξορθολογισμένες διαδικασίες. Για να αμβλυνθούν οι πιέσεις στις ταμειακές ροές, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επωφεληθούν από ποσοστό συγχρηματοδότησης 100 % από τον προϋπολογισμό της Ένωσης για το οικονομικό έτος 2020-2021. Η Ελλάδα ενθαρρύνεται να αξιοποιήσει πλήρως αυτές τις δυνατότητες για να βοηθήσει τα άτομα και τους τομείς που πλήττονται περισσότερο.
- (9) Οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 ενδέχεται να είναι άνισα κατανομημένες στις ελληνικές περιφέρειες λόγω διαφορετικών προτύπων εξειδίκευσης, ιδίως στις περιοχές που εξαρτώνται σημαντικά από τον τουρισμό και, γενικότερα, από επιχειρηματικές δραστηριότητες με δια ζώσης επαφή με τους καταναλωτές. Αυτό το ενδεχόμενο συνεπάγεται σημαντικό κίνδυνο διεύρυνσης των περιφερειακών και εδαφικών ανισοτήτων στο εσωτερικό της Ελλάδας, δηλαδή επιδείνωση της ήδη παρατηρούμενης τάσης διεύρυνσης των ανισοτήτων μεταξύ της πρωτεύουσας και ιδίως των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, οι οποίες εντάθηκαν περαιτέρω κατά τα έτη της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Σε συνδυασμό με τον κίνδυνο να αποδυναμωθεί προσωρινά η διαδικασία σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών, η τρέχουσα κατάσταση απαιτεί στοχευμένες απαντήσεις πολιτικής.
- (10) Στις 30 Απριλίου 2020, η Ελλάδα υπέβαλε το Εθνικό της Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων του 2020 και το οικείο Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2020. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους.
- (11) Η Ελλάδα υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/460 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαρτίου 2020 για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την κινητοποίηση επενδύσεων στα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κρατών μελών και σε άλλους τομείς των οικονομιών τους για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (Πρωτοβουλία επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού) (ΕΕ L 99, της 31.3.2020, σ. 5).

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/558 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (ΕΕ L 130, της 24.4.2020, p. 1).

- (12) Με το Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2020, η κυβέρνηση αναμένει ότι το ονομαστικό ισοζύγιο θα επιδεινωθεί από πλεόνασμα 1,5 % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) το 2019 σε έλλειμμα 4,7 % του ΑΕΠ το 2020. Το έλλειμμα προβλέπεται να μειωθεί σε 0,2 % του ΑΕΠ το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ, μετά τη μείωσή του στο 176,6 % του ΑΕΠ το 2019, αναμένεται να αυξηθεί στο 188,8 % το 2020, επανερχόμενο πάλι στο 176,8 % το 2021 σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2020. Υπάρχουν κίνδυνοι στους οποίους βασίζονται οι δημοσιονομικές προβλέψεις, συγκεκριμένα οι εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και οι υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας. Οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προοπτικές επηρεάζονται από τη μεγάλη αβεβαιότητα που οφείλεται στην πανδημία COVID-19.
- (13) Ως απάντηση στην πανδημία COVID-19 και στο πλαίσιο συντονισμένης ενωσιακής προσέγγισης, η Ελλάδα έχει λάβει εγκαίρως δημοσιονομικά μέτρα για την αύξηση της ικανότητας του συστήματος υγείας της, την αναχαίτιση της πανδημίας και την ανακούφιση των ατόμων και των τομέων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα. Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2020, τα εν λόγω δημοσιονομικά μέτρα ανήλθαν στο 5,4 % του ΑΕΠ. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται προσωρινή οικονομική στήριξη για τους μισθωτούς, τους αυτοαπασχολούμενους, τις ατομικές επιχειρήσεις και ορισμένα ελεύθερα επαγγέλματα που πλήττονται από την πανδημία, καταβολή επιστρεπτέων προκαταβολών σε εταιρείες με μειωμένο κύκλο εργασιών, καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για εργαζομένους των οποίων οι συμβάσεις εργασίας έχουν ανασταλεί, αναβολή της καταβολής φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων πληρωμής φόρων με δόσεις, για τουλάχιστον τρεις μήνες για όλες τις εταιρείες, τους αυτοαπασχολούμενους και τους μισθωτούς που πλήττονται από την πανδημία COVID-19, επιδότηση τόκων για δάνεια σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις («ΜΜΕ») και αύξηση των δαπανών για την υγειονομική περίθαλψη. Επιπλέον, η Ελλάδα ανακοίνωσε μέτρα τα οποία, χωρίς να έχουν άμεση δημοσιονομική επίπτωση, θα συμβάλουν στην παροχή στήριξης της ρευστότητας για τις επιχειρήσεις. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την παροχή εξασφαλίσεων σε μετρητά για τη στήριξη της τραπεζικής δανειοδότησης, τα οποία διανέμονται μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας. Ωστόσο, στις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, όλες οι αναβολές καταβολής φόρων θεωρούνται μέτρα ρευστότητας χωρίς αρνητική δημοσιονομική επίπτωση το 2020. Συνολικά, τα μέτρα που έλαβε η Ελλάδα συνάδουν με τις κατευθυντήριες γραμμές που προσδιορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 13ης Μαρτίου 2020. Η πλήρης εφαρμογή των μέτρων έκτακτης ανάγκης και των υποστηρικτικών δημοσιονομικών μέτρων, και στη συνέχεια η επανεστίαση των δημοσιονομικών πολιτικών στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, θα συμβάλουν στη διατήρηση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα.

- (14) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 και αμετάβλητες πολιτικές, προβλέπεται ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ελλάδας θα είναι 6,4 % του ΑΕΠ το 2020 και 2,1 % του ΑΕΠ το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να ανέλθει στο 196,4 % του ΑΕΠ το 2020 και στο 182,6 % του ΑΕΠ το 2021.
- (15) Στις 20 Μαΐου 2020, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης λόγω της μη συμμόρφωσης της Ελλάδας με τον κανόνα για το χρέος το 2019 και τη σχεδιαζόμενη υπέρβαση του ορίου του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα το 2020. Συνολικά, από την ανάλυση της Επιτροπής προκύπτει ότι το κριτήριο του χρέους, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97, πληρούται, ενώ το κριτήριο του ελλείμματος δεν έχει πληρωθεί.
- (16) Σε ό,τι αφορά την πανδημία COVID-19, η έγκαιρη λήψη μέτρων από την Ελλάδα και η επιβολή περιορισμών φαίνεται να έχουν αποδώσει, με βάση το μάλλον χαμηλό έως τώρα αριθμό επιβεβαιωμένων κρουσμάτων. Ωστόσο, οι οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 αναμένεται να είναι σοβαρές, διότι συγκριτικά με άλλα κράτη μέλη η Ελλάδα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους τομείς του τουρισμού και των μεταφορών. Στον τομέα του τουρισμού, η Ελλάδα ενδέχεται να χάσει μεγάλο μέρος των εσόδων σε σύγκριση με το 2019. Ο τουρισμός είναι ο σημαντικότερος εξαγωγικός κλάδος υπηρεσιών της ελληνικής οικονομίας και αντιστοιχούσε στο 45 % των εξαγωγών υπηρεσιών. Επιπλέον, ο τομέας της ναυτιλίας, ο οποίος αντιστοιχεί στο 40 % των εξαγωγών υπηρεσιών, αναμένεται επίσης να πληγεί από πτώση της ζήτησης, καθώς το παγκόσμιο εμπόριο επιβραδύνεται λόγω της πανδημίας. Λόγω των μέτρων εγκλεισμού, της μείωσης των διαθέσιμων εισοδημάτων και της αύξησης της ανεργίας, αναμένεται σημαντική συρρίκνωση της εγχώριας ζήτησης.

- (17) Αντιμέτωπη με την έξαρση της νόσου COVID-19, η Ελλάδα ενεργοποίησε το εθνικό της σχέδιο για την πανδημία και έθεσε ταχέως σε εφαρμογή σειρά πρωτόγωνων μέτρων, μεταξύ των οποίων αυστηρή καραντίνα και κοινωνική αποστασιοποίηση ειδικά για άτομα για τα οποία υπήρχαν υπόνοιες ότι είχαν οποιαδήποτε επαφή με φορείς του ιού. Οι αρχές ενέκριναν ευρύ φάσμα μέτρων για να μετριάσουν τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, τα οποία ανέρχονται έως και στο 10,5 % του ΑΕΠ για το 2020. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν δημοσιονομικά μέτρα ύψους 5 % του ΑΕΠ, με καθαρή δημοσιονομική επίπτωση ύψους 3,7 % του ΑΕΠ καθώς και, επιπροσθέτως, προσωρινές αναβολές πληρωμής φόρων ύψους 1,9 % του ΑΕΠ και εξασφαλίσεις σε μετρητά για τις εμπορικές τράπεζες, οι οποίες θα μπορούσαν να χορηγήσουν πρόσθετα νέα δάνεια ύψους έως και 3,6 % του ΑΕΠ. Ο τομέας της δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης έχει λάβει έκτακτη χρηματοδότηση ύψους 273 εκατ. ευρώ, η οποία θα καλύψει, για παράδειγμα, 2 000 επιπλέον προσλήψεις υγειονομικού προσωπικού, την αγορά εξοπλισμού και εφοδίων σχετικών με την υγεία καθώς και την ενίσχυση του προσυμπτωματικού ελέγχου.
- (18) Για να συνεχιστεί η αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, πρέπει να βελτιωθεί η ικανότητα, η προσβασιμότητα και η ανθεκτικότητα του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης. Οι άμεσες πληρωμές για ιδιωτικές υπηρεσίες υγείας και οι άτυπες πληρωμές, στενά συνδεδεμένες με τη μη αποδοτική διαχείριση νοσοκομείων, παραμένουν υψηλές. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε ανισότητες. Πρόβλημα παραμένει η πρόσβαση, ενώ οι ανάγκες υγειονομικής περίθαλψης που δεν καλύπτονται σύμφωνα με αυθόρμητες αναφορές, είναι από τις υψηλότερες στην Ένωση, με μεγάλες διαφορές ανά ομάδα εισοδήματος και καθεστώσ απασχόλησης. Η συμμετοχή των ασθενών στις πληρωμές δεν είναι επαρκώς βασισμένη σε εισοδηματικά κριτήρια ώστε να προστατεύονται ευπαθείς ομάδες. Η κατάσταση αυτή επιδεινώνεται από την υπερπροσφορά και, κατά συνέπεια, την υπερκατανάλωση συχνά υπερβολικά ακριβών φαρμάκων. Για να την αντιμετωπίσει, η Ελλάδα υλοποιεί φιλόδοξη μεταρρύθμιση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης για την παροχή πρόσβασης σε βασικές ποιοτικές υπηρεσίες βραχυπρόθεσμα, καθώς και για τη δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος ελεγχόμενης πρόσβασης βάσει παραπεμπτικών για όλο τον πληθυσμό πιο μακροπρόθεσμα. Από τις πρώτες ενδείξεις προκύπτει ότι η μεταρρύθμιση αυτή αποδεικνύεται καθοριστικής σημασίας για την προστασία των πολιτών και τον περιορισμό της διασποράς του ιού, καθώς εξασφαλίζει τη δυνατότητα πλήρους αξιοποίησης των δυνατοτήτων του συστήματος για τη νοσηλεία ασθενών ανάλογα με τις ανάγκες τους. Δεν έχει βρεθεί ακόμη βιώσιμη λύση για τις δαπάνες για την υγεία, καθώς η δημοσιονομική βιωσιμότητα διασφαλίζεται κυρίως από ένα σύστημα ανακτήσεων που υφίσταται όλο και περισσότερες πιέσεις εξαιτίας ανεπαρκών διαρθρωτικών μέτρων. Μολονότι πρόσφατα έχουν γίνει ορισμένες ενθαρρυντικές ενέργειες, το σύστημα κεντρικών προμηθειών εξακολουθεί να εμφανίζει αδυναμίες. Το 2018, οι δημόσιες δαπάνες για την υγεία ήταν κάτω του μέσου όρου της Ένωσης, ακόμη και με συνυπολογισμό της αξίας των ανακτήσεων, οι οποίες προσθέτουν περίπου 1 % του ΑΕΠ. Απαιτούνται αύξηση της αποδοτικότητας και πρόσθετοι χρηματοδοτικοί πόροι για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα, η προσβασιμότητα και η συνολική ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας.

- (19) Χρειάζονται μέτρα για το μετριασμό των επιπτώσεων της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 σε εργαζομένους και επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2020, η ανεργία αναμένεται να ανέλθει στο 19,9 % το 2020 και να υποχωρήσει στο 16,8 % το 2021. Η Ελλάδα έχει ήδη θεσπίσει προσωρινό σύστημα που μειώνει το κόστος εργασίας για επιχειρήσεις των οποίων η λειτουργία έχει ανασταλεί ή οι οποίες έχουν πληγεί σοβαρά, ενώ παράλληλα προστατεύει τις συμβάσεις απασχόλησης και παρέχει εισοδηματική στήριξη στους πληττόμενους εργαζομένους. Ωστόσο, η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου καθεστώτος μερικής ανεργίας θα παρείχε μια πιο βιώσιμη και ευέλικτη λύση και οι αρχές έλαβαν μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση, με τη θέσπιση του μηχανισμού ενίσχυσης της απασχόλησης «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ» που θα τεθεί σε λειτουργία από τις 15 Ιουνίου έως τις 15 Οκτωβρίου 2020. Ένα τέτοιο καθεστώς θα δώσει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να εφαρμόζουν μείωση του ωραρίου εργασίας με διαφοροποιημένο τρόπο, ανάλογα με το πόσο έχουν περιοριστεί οι δραστηριότητές τους, ενώ παράλληλα θα διατηρείται η λειτουργία των διαφόρων κλάδων και θα αποφευχθεί η μετατροπή των προσωρινών απολύσεων σε διαρθρωτικές. Η επέκταση ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας, όπως η τηλεργασία, που στην Ελλάδα ήταν μέχρι τώρα περιορισμένες σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη, θα συμβάλει επίσης στη διατήρηση της οικονομικής δραστηριότητας και των θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια του περιορισμού και της κοινωνικής αποστασιοποίησης.

- (20) Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 ενδέχεται να επιδεινώσει εκ νέου την κοινωνική κατάσταση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού και να αυξήσει την εισοδηματική ανισότητα. Πριν από την έξαρση της πανδημίας, το ποσοστό του ελληνικού πληθυσμού που αντιμετώπιζε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού εξακολουθούσε να είναι από τα υψηλότερα στην Ένωση, ενώ τα παιδιά και τα άτομα σε ηλικία εργασίας αντιμετώπιζαν μεγαλύτερο κίνδυνο από ό,τι οι ηλικιωμένοι. Σημαντικές πηγές ανησυχίας αποτελούσαν επίσης η φτώχεια των εργαζομένων, η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση και η ενεργειακή φτώχεια. Για να μετριαστούν οι επιπτώσεις της κρίσης, κρίσιμης σημασίας θα είναι η παροχή επαρκούς αναπλήρωσης εισοδήματος σε όλους τους πληττόμενους εργαζομένους και στους αυτοαπασχολούμενους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αντιμετωπίζουν κενά όσον αφορά την πρόσβαση σε κοινωνική προστασία. Σημαντικό θα είναι επίσης να στηριχτούν τα πλέον ευπαθή άτομα, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικά μη ενεργών και των αδήλων εργαζομένων, ενισχύοντας τα δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας. Καθώς περισσότερα άτομα είναι πιθανό να καταφύγουν στα βασικά δίκτυα ασφαλείας, θα είναι σημαντικό να βελτιωθεί η επάρκεια της στήριξης του ελάχιστου εισοδήματος. Η συνολική πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες είναι απαραίτητη για τις πλέον άπορες και ευπαθείς ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο. Επιπλέον, οι υπηρεσίες μακροχρόνιας περίθαλψης δεν έχουν αναπτυχθεί επαρκώς. Η Ελλάδα θα πρέπει επίσης να προαγάγει περαιτέρω την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση, ιδίως για νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας, για παράδειγμα θεσπίζοντας σύστημα στήριξης ευάλωτων ιδιοκτητών κατοικιών με ενυπόθηκα δάνεια.
- (21) Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 ανέκοψε τις θετικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας που παρατηρήθηκαν τα τελευταία έτη, και η ανεργία πρόκειται εκ νέου να αυξηθεί. Για να στηρίξει την ισχυρή ανάκαμψη της απασχόλησης κατά την περίοδο μετά την κρίση, η Ελλάδα πρέπει να ολοκληρώσει μεταρρυθμίσεις για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών ένταξης των ατόμων στην εργασία, ιδίως των προγραμμάτων κατάρτισης. Καθοριστική σημασία θα έχει η αύξηση της ικανότητας της δημόσιας υπηρεσίας απασχόλησης να παρέχει συνεχή και εξατομικευμένη υποστήριξη στα άτομα που αναζητούν εργασία. Η Ελλάδα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στους νέους και τις γυναίκες, που πλήττονται περισσότερο από την έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης. Υπάρχουν επίσης περιθώρια βελτίωσης του κοινωνικού διαλόγου, με στήριξη της ενεργού και ουσιαστικής συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στη χάραξη πολιτικής, μεταξύ άλλων στο σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19. Η κυβέρνηση θα πρέπει να εστιάσει τις προσπάθειές της στη βελτίωση βασικών δεξιοτήτων για όλους, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων. Θα είναι ουσιώδους σημασίας η αντιμετώπιση των πενιχρών εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων, η αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και η κλιμάκωση της εκπαίδευσης ενηλίκων. Για τη μείωση των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων και την επιτάχυνση της ανάκαμψης της αγοράς εργασίας, είναι ζωτικής σημασίας η βελτίωση της ποιότητας και της συνέπειας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με την αγορά εργασίας.

(22) Η παροχή βιώσιμης στήριξης της ρευστότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου κίνησης, σε πληττόμενες επιχειρήσεις, ιδίως ΜΜΕ και πολύ μικρές επιχειρήσεις, κυρίως μέσω δανείων και εγγυήσεων, έχει ορθά αποτελέσει κυβερνητική προτεραιότητα από την αρχή της αντίδρασής της στην επιδημική έξαρση της νόσου COVID-19. Βάσει του προσωρινού πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις, η Ελλάδα έχει θεσπίσει τρία καθεστάτα για την ενίσχυση της κεφαλαιακής ρευστότητας των επιχειρήσεων, και συγκεκριμένα: (i) ένα καθεστώς που καλύπτει τις επιστρεπτές προκαταβολές· (ii) ένα καθεστώς παροχής εξασφαλίσεων σε μετρητά για την κάλυψη τραπεζικών δανείων· και (iii) ένα καθεστώς επιδότησης επιτοκίου για τα τρέχοντα δάνεια. Κατά τη διαδικασία αυτή, είναι σημαντικό ο τραπεζικός τομέας να εκπληρώσει - με τη στήριξη των αρχών - το ρόλο του ως ενδιάμεσου για τη διατήρηση της αναγκαίας ροής πιστώσεων, βάσει κατάλληλης αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου και συνετών πιστοδοτικών κριτηρίων, αναφέροντας παράλληλα με ακρίβεια τυχόν επιδείνωση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού. Η υποστήριξη της ικανότητας του τραπεζικού τομέα να προσφέρει βιώσιμες λύσεις αναδιάρθρωσης χρέους σε βιώσιμους δανειολήπτες που πλήττονται από την κρίση θα είναι κρίσιμης σημασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και την παράλληλη ενίσχυση της οικονομικής ανάκαμψης.

(23) Για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης, θα είναι σημαντικό να επισπευστούν ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων μέσω σχετικών μεταρρυθμίσεων. Η αύξηση των επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη σε τομείς προτεραιότητας θα συμβάλει καθοριστικά στη στήριξη πιο μακροπρόθεσμης ανάπτυξης και στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων. Το 2019, οι δημόσιες επενδύσεις υπολείπονταν των προγραμματισμένων κατά περισσότερο από 1 % του ΑΕΠ, έπειτα από ανάλογη υστέρηση που σημειώθηκε κατά τα προηγούμενα έτη. Οι αρχές ξεκίνησαν να αντιμετωπίζουν τη συνεχιζόμενη υποεκτέλεση εκπονώντας ένα «εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα» για την ενίσχυση των κανόνων που διέπουν την ανάπτυξη, τη διαχείριση, τη χρηματοδότηση και την υλοποίηση υποστηριζόμενων έργων, καθώς και σχέδιο δράσης για τη βελτίωση των προβλέψεων και της παρακολούθησης των δημόσιων επενδύσεων. Δεδομένου του σημαντικού ρόλου που θα έχουν οι δημόσιες επενδύσεις στην εκκίνηση της οικονομικής ανάκαμψης μετά την κρίση λόγω της νόσου COVID-19, έχει καίρια σημασία η αντιμετώπιση τυχόν διοικητικών εμποδίων που απομένουν και ο καθορισμός μιας σειράς νέων έργων. Η δημιουργία ειδικού μηχανισμού προετοιμασίας έργων θα μπορούσε να βελτιώσει και να επιταχύνει περαιτέρω τις δημόσιες επενδύσεις. Η αποδοτικότερη εκτέλεση των δημόσιων επενδύσεων θα τονώσει περαιτέρω την ανάπτυξη χάρη στο πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Η Ελλάδα θα μπορούσε να επωφεληθεί επίσης από περισσότερο αποδοτικές και βιώσιμες δημόσιες συμβάσεις ως αναπόσπαστου μέρους των προσπαθειών της να βελτιώσει και να εξορθολογίσει τις δημόσιες δαπάνες καθώς και να διασφαλίσει ένα ανταγωνιστικό επιχειρηματικό περιβάλλον. Για να το επιτύχει αυτό, θα απαιτηθεί η αντιμετώπιση των ελλείψεων που έχουν εντοπιστεί, όπως το μόνιμο φαινόμενο των αδικαιολόγητων υπερβολικά χαμηλών προσφορών, μέσω κατάλληλων νομοθετικών και διοικητικών μέτρων.

(24) Για την αναζωπύρωση της ελληνικής οικονομίας θα απαιτηθεί επίσης η αντιμετώπιση ορισμένων μακροχρόνιων αδυναμιών και η αξιοποίηση δυνητικών μελλοντικών ευκαιριών. Στους τομείς με σημαντικές επενδυτικές ανάγκες περιλαμβάνονται οι μεταφορές και η εφοδιαστική, όπου χρειάζεται στήριξη ιδίως για τις σιδηροδρομικές μεταφορές, την οδική ασφάλεια και την αναβάθμιση κόμβων συνδυασμένων μεταφορών, καθώς και η διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των αστικών λυμάτων, όπου χρειάζονται περιβαλλοντικά βιώσιμες επενδύσεις. Για το μετασχηματισμό της Ελλάδας σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία θα απαιτηθούν επίσης σημαντικές ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις για παρατεταμένο χρονικό διάστημα. Θα ήταν δυνατό να επισπευστούν σχεδιαζόμενες επενδύσεις, για παράδειγμα έργα μικρής κλίμακας στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης, ανακαινίσεις κτιρίων και έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ώστε να συμβάλουν στην οικονομική ανάκαμψη μετά την πανδημία COVID-19. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για μεσοπρόθεσμα μέτρα ανάκαμψης είναι δυνατό να επωφεληθούν από επενδύσεις που προγραμματίζονται στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων των κρατών μελών για την ενέργεια και το κλίμα, καταλόγους έργων κοινού ενδιαφέροντος και σχέδια ανάπτυξης υποδομών. Οι σχετικές επενδύσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν διασυνοριακές συνδέσεις για την εισαγωγή και την εξαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ γειτονικών κρατών μελών ώστε να διασφαλιστεί η βιώσιμη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας σε πολίτες και επιχειρήσεις στην Ελλάδα, καθώς και μέτρα για τη διασφάλιση της δίκαιης μετάβασης των περιοχών που πλήττονται περισσότερο από το φιλόδοξο σχέδιο της Ελλάδας για απομάκρυνση από την ηλεκτροπαραγωγή με βάση το λιγνίτη. Ο προγραμματισμός του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, που αποτελεί αντικείμενο πρότασης της Επιτροπής, για την περίοδο 2021-2027, θα μπορούσε να βοηθήσει την Ελλάδα να αντιμετωπίσει ορισμένες από τις προκλήσεις που δημιουργεί η μετάβαση σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία, ιδίως στις περιοχές που καλύπτονται από το παράρτημα Δ της έκθεσης ανά χώρα του 2020. Με τον τρόπο αυτό, η Ελλάδα θα μπορέσει να αξιοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο το εν λόγω Ταμείο.

(25) Παρά την κάποια πρόοδο που σημειώθηκε κατά τα προηγούμενα έτη, η Ελλάδα πρέπει να επιταχύνει τις προσπάθειές της να βελτιώσει τις ψηφιακές επιδόσεις της, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών στη δημόσια διοίκηση, το δικαστικό σύστημα και τις επιχειρήσεις. Ιδιαίτερη σημασία για τη δημόσια διοίκηση και τη φάση ανάκαμψης θα έχει η διατήρηση της δυναμικής και η εξασφάλιση των οφελών από τη δρομολόγηση μιας σειράς ψηφιακών υπηρεσιών λόγω της έξαρσης της νόσου COVID-19. Μια στρατηγική προσέγγιση όσον αφορά την επιτάχυνση της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών σε όλους τους οικονομικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένης της δημόσιας διοίκησης, και η διαλειτουργικότητα διαφόρων συστημάτων πληροφοριών, ιδίως της βάσης δεδομένων για την εποπτεία της αγοράς, θα συμβάλουν στη γεφύρωση του χάσματος παραγωγικότητας με τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ και στη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης. Προτεραιότητα αποτελεί επίσης η βελτίωση της διαθεσιμότητας δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας και της διείσδυσης του διαδικτύου πολύ υψηλής ταχύτητας. Σε ό,τι αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες, η Ελλάδα εξακολουθεί να υπολείπεται του μέσου όρου της Ένωσης, καθώς το 2019 μόνο το 51 % των ατόμων ηλικίας 16-74 ετών εμφανιζόταν να διαθέτει τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες, σε σύγκριση με το μέσο όρο του 58 % στην Ένωση. Η αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων θα παράσχει σε όλους στην Ελλάδα τη δυνατότητα ισότιμης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες, θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά την τηλεργασία και τα ηλεκτρονικά εργαλεία και θα δώσει τη δυνατότητα πλήρους συμμετοχής στην εκπαίδευση από απόσταση σε όλους τους εκπαιδευομένους που βρίσκονται στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο ή στην εκπαίδευση ενηλίκων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα άτομα από μειονεκτικά περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο, καθώς και στα άτομα που ζουν σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές.

(26) Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος χρηματοδοτικής συνδρομής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας το 2018, η Ελλάδα υπόκειται σε ενισχυμένη εποπτεία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷. Με την ενεργοποίηση της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα δυνάμει των εκτελεστικών αποφάσεων (ΕΕ) 2018/1192⁸ και (ΕΕ) 2019/338⁹ της Επιτροπής, αναγνωρίζεται το γεγονός ότι, μεσοπρόθεσμα, η Ελλάδα χρειάζεται να συνεχίσει να θεσπίζει μέτρα για την αντιμετώπιση πιθανών πηγών μακροοικονομικών ανισορροπιών, εφαρμόζοντας παράλληλα διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη στήριξη ισχυρής και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης. Η Ελλάδα δεσμεύτηκε στην Ευρωομάδα της 22ας Ιουνίου 2018 να συνεχίσει όλες τις καίριες μεταρρυθμίσεις που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος μέχρι την πλήρη ολοκλήρωσή τους. Η Ελλάδα δεσμεύτηκε επίσης να εφαρμόσει ειδικά μέτρα που συνδέονται με τις δημοσιονομικές και τις δημοσιονομικές-διαρθρωτικές πολιτικές, την κοινωνική πρόνοια, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, τις αγορές εργασίας και προϊόντων, τις ιδιωτικοποιήσεις, τη λειτουργία του δικαστικού συστήματος, τη δημόσια διοίκηση και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Αυτές οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία για τις προσπάθειες της Ελλάδας να επανεκκινήσει την οικονομία της. Η επιτυχής υλοποίηση και ολοκλήρωση αυτών των μεταρρυθμίσεων αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στη στήριξη της ανάπτυξης της Ελλάδας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Η Ελλάδα υπόκειται στην υποχρέωση υποβολής τριμηνιαίας έκθεσης σχετικά με την πρόοδό της ως προς την υλοποίηση των δεσμεύσεών της στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας και, σε περίπτωση ευνοϊκής έκθεσης, μπορεί, σε εξαμηνιαία βάση, να δρομολογείται η αποδέσμευση μέτρων ελάφρυνσης του χρέους ύψους 0,7 % του ΑΕΠ ετησίως. Η αποδέσμευση των δύο πρώτων δόσεων των μέτρων για το χρέος που εξαρτώνται από την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών, ύψους 970 εκατ. ευρώ και 767 εκατ. ευρώ, συμφωνήθηκε από την Ευρωομάδα τον Απρίλιο του 2019 και το Δεκέμβριο του 2019, αντίστοιχα. Η έκτη έκθεση ενισχυμένης εποπτείας σχετικά με την αξιολόγηση της προόδου που σημείωσε η Ελλάδα ως προς την υλοποίηση των δεσμεύσεών της δημοσιεύτηκε στις 20 Μαΐου 2020.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ τα οποία αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα (ΕΕ L 140, της 27.5.2013, σ. 1).

⁸ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/1192 της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 2018, σχετικά με την ενεργοποίηση της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα (ΕΕ L 211, της 22.8.2018, σ. 1).

⁹ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/338 της Επιτροπής, της 20ής Φεβρουαρίου 2019, σχετικά με την παράταση της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα (ΕΕ L 60, της 28.2.2019, σ. 17).

- (27) Ενώ οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που καθορίζονται στην παρούσα σύσταση («ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2020») επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 και στη διευκόλυνση της οικονομικής ανάκαμψης, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 κάλυπταν επίσης μεταρρυθμίσεις που είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών προκλήσεων. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 εξακολουθούν να ισχύουν και θα συνεχιστεί η παρακολούθησή τους καθ' όλη τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του επόμενου έτους. Αυτό περιλαμβάνει τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 σχετικά με τις οικονομικές πολιτικές που σχετίζονται με τις επενδύσεις. Όλες οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για το στρατηγικό προγραμματισμό της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής μετά το 2020, μεταξύ άλλων για μέτρα άμβλυνσης και στρατηγικές εξόδου όσον αφορά την τρέχουσα κρίση.
- (28) Ειδικότερα, είναι κρίσιμης σημασίας στην παρούσα κατάσταση να διατηρηθεί η προσήλωση στην αναδιοργάνωση των τραπεζών με σκοπό να διατηρηθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να αποδευμευτούν πόροι στον τραπεζικό τομέα, ώστε να καταστεί δυνατή η χρηματοδότηση της οικονομικής ανάκαμψης. Ο τραπεζικός τομέας έχει καταστεί ανθεκτικότερος, με αποτέλεσμα την κατάργηση των κεφαλαιακών ελέγχων το Σεπτέμβριο του 2019, ωστόσο οι κίνδυνοι και οι προκλήσεις που κληροδοτήθηκαν παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Αυτοί οι κίνδυνοι και οι προκλήσεις περιλαμβάνουν ένα ακόμη υψηλό απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων, κεφαλαιακή θέση σύμφωνη με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, αλλά αντιμέτωπη με αυξανόμενη ζήτηση κεφαλαίων μεσοπρόθεσμα, καθώς και χαμηλή κερδοφορία, εξαρτώμενη από την αύξηση της δανειοδότησης. Ως εκ τούτου, οι ελληνικές τράπεζες είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένες στον κίνδυνο αυξήσεων του κόστους χρηματοδότησης και νέας υποβάθμισης της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού λόγω της πανδημίας COVID-19. Η προώθηση της συνεχούς λειτουργίας της δευτερογενούς αγοράς για μη εξυπηρετούμενα δάνεια, παράλληλα με νέα δανειοδότηση και βιώσιμες μακροπρόθεσμες αναδιαρθρώσεις δανείων σύμφωνα με συνετά πιστοδοτικά κριτήρια, μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη του διττού στόχου για μετριασμό των επιπτώσεων της πανδημίας στην ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού, με παράλληλη αντιμετώπιση του κληροδοτήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Βασικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να αποτελέσει η υλοποίηση μεταρρύθμισης του νομοθετικού πλαισίου που θα επιτρέπει την απεριόριστη αναγκαστική εκτέλεση εξασφαλίσεων από υπερήμερους δανειολήπτες.

- (29) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει το πλαίσιο για συνεχή συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση στην Ένωση, ο οποίος μπορεί να συμβάλει σε μια βιώσιμη οικονομία. Στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων για το 2020, τα κράτη μέλη έχουν συνεκτιμήσει την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών. Με τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2020, η Ελλάδα θα συμβάλει στην πρόοδο ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ και στην κοινή προσπάθεια να διασφαλιστεί η ανταγωνιστική βιωσιμότητα στην Ένωση.
- (30) Ο στενός συντονισμός μεταξύ των οικονομιών της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης έχει καθοριστική σημασία για την επίτευξη ταχείας ανάκαμψης από τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ, η Ελλάδα θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές της εξακολουθούν να συνάδουν προς τις συστάσεις του 2020 για τη ζώνη του ευρώ και θα συντονίζονται με τις συστάσεις των άλλων κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την πολιτική καθοδήγηση από την Ευρωομάδα.
- (31) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Ελλάδας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2020 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2020, το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων του 2020 και τη συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις προς την Ελλάδα το 2019. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη όχι μόνο τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Ελλάδα, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (32) Υπό το πρίσμα της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2020 και η γνώμη του¹⁰ αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

¹⁰ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

- (33) Υπό το πρίσμα της εμπειριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων του 2020 και το Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2020. Στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2020 λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19 και διευκόλυνσης της οικονομικής ανάκαμψης, ως απαραίτητου πρώτου βήματος για να καταστεί δυνατή η προσαρμογή των ανισορροπιών. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2020 που αφορούν άμεσα την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών οι οποίες εντοπίστηκαν από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αντικατοπτρίζονται στις συστάσεις 1, 2, 3 και 4 κατωτέρω,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ελλάδα να μεριμνήσει το 2020 και το 2021 προκειμένου:

1. Να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, την ενίσχυση της οικονομίας και τη στήριξη της επακόλουθης ανάκαμψης. Όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, να επιδιώξει την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων. Να ενισχύσει την ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας και να εξασφαλίσει επαρκή και ισότιμη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη.
2. Να μετριάσει τις επιπτώσεις της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 στην απασχόληση και την κοινωνία, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή μέτρων όπως τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας και με τη διασφάλιση αποτελεσματικής στήριξης της ενεργού συμμετοχής στον εργασιακό βίο.
3. Να εφαρμόσει ταχέως μέτρα για την παροχή ρευστότητας και τη συνεχή ροή πιστώσεων και λοιπής χρηματοδότησης προς την οικονομία, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ που πλήττονται περισσότερο από την κρίση. Να επισπεύσει ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσει τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης. Να εστιάσει τις επενδύσεις στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, ιδίως όσον αφορά τις ασφαλείς και βιώσιμες μεταφορές και την εφοδιαστική, την καθαρή και αποδοτική παραγωγή και χρήση ενέργειας, τις περιβαλλοντικές υποδομές, τις ψηφιακές υποδομές πολύ υψηλής χωρητικότητας και τις ψηφιακές δεξιότητες. Να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και την ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης και να προωθήσει τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων.

4. Να συνεχίσει και να ολοκληρώσει τις μεταρρυθμίσεις σύμφωνα με τις μεταπρογραμματικές δεσμεύσεις που δόθηκαν στο πλαίσιο της Ευρωομάδας στις 22 Ιουνίου 2018 για την επανεκκίνηση της βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης, μετά τη σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών που έχουν επιβληθεί εξαιτίας της έξαρσης της νόσου COVID-19.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
